

**Funded by
the European Union**

ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ КОМУНІКАЦІЙ ТА ПОЛІТИЧНОГО АНАЛІЗУ

ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ: ВИКЛИКИ, ДОСВІД, ПЕРСПЕКТИВИ

Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції
(Луцьк, 21 травня 2025 р.)

ЛУЦЬК – 2025

УДК: 327.39:339.92(477:061.1ЄС)
Є 50

Європейська інтеграція України: виклики, досвід, перспективи: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Луцьк, 21 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. Федонюка. – Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2025. – 82 с.

Рекомендовано до друку вченою радою факультету міжнародних відносин Волинського національного університету імені Лесі Українки (протокол № 9 від 22 травня 2025 р.)

Рецензенти:

Андрій Моренчук, канд. іст. наук, доцент кафедри міжнародних комунікацій та політичного аналізу Волинського національного університету імені Лесі Українки

Ілона Балак, канд. екон. наук, доцент кафедри міжнародних відносин та регіональних студій Волинського національного університету імені Лесі Українки

Матеріали конференції опубліковані в межах реалізації проєкту ERASMUS+ JEAN MONNET MODULE “EUAccession – European Integration for Communities in the Context of Ukraine’s Accession to the EU” № 101175264 – ERASMUS-JMO-2024-HEI-TCH-RSCH

Фінансується Європейським Союзом. Проте висловлені погляди та думки належать лише авторам і не обов’язково відображають позицію Європейського Союзу або Європейського виконавчого агентства з питань освіти та культури (ЕАСЕА). Європейський Союз та ЕАСЕА не несуть відповідальності за зміст публікації.

ЗМІСТ

Секція 1. Європейська інтеграція для громад у контексті вступу України до ЄС	6
Наталія Романюк	6
РОЗШИРЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ВИКЛИКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ ЄС ТА УКРАЇНИ	6
Ольга Андреева	9
РОЛЬ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ В ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРАГНЕННЯХ УКРАЇНИ... 9	
Максим Безпарточний.....	11
ПОЛЬСЬКИЙ ДОСВІД БРЕНДИНГУ ТА МАРКЕТИНГУ ТЕРИТОРІЙ: ВИКОРИСТАННЯ КРАЩИХ ПРАКТИК В УКРАЇНІ	11
Таміла Герасимчук, Владислав Григорук.....	13
СТІЙКІСТЬ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ЯК ЧИННИК ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ	13
Вікторія Кухарик	17
ІНСТИТУЦІЙНА РОЛЬ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ У РЕАЛІЗАЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО КУРСУ	17
Марина Калашлінська	19
УКРАЇНА НА ШЛЯХУ ДО ЄС: ВІД ОБ'ЄКТА ЗАХИСТУ ДО ЧИННИКА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ БЕЗПЕКИ	19
Андрій Бояр.....	21
БЮДЖЕТНО-ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ ВЗАЄМОДІЇ УКРАЇНИ ТА ЄС.....	21
Ірина Кицюк	23
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ІНСТРУМЕНТ UKRAINE FACILITY ЯК РУШІЙ ЗЕЛЕНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	23
Наталія Карпчук.....	24
ПРОКРЕМЛІВСЬКІ НАРАТИВИ ПРОТИ СПІВПРАЦІ ТА ІНТЕГРАЦІЇ.....	24
Наталія Науменко	26
ПОЛЬСЬКИЙ ДОСВІД ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄС: СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО ТА ХАРЧОВА ПРОМИСЛОВІСТЬ.....	26
Оксана Кундеус	28
ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ: РЕАЛІЇ ТА ВИКЛИКИ	28
Назар Михалюк	30

КУЛЬТУРНА ДИПЛОМАТІЯ ЯК СТРАТЕГІЯ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ В ОСВІТНІЙ ПРОСТІР ЄС	30
Сергій Федонюк	32
КОЛАБОРАТИВНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК ЧИННИК ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОЇ СТІЙКОСТІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ.....	32
Вікторія Панас	33
УКРАЇНА – ЄС: ПЕРСПЕКТИВИ БЕЗПЕКОВОГО ПАРТНЕРСТВА У СВІТЛІ ВІЙНИ	33
Юлія Охналюк.....	36
ОСОБЛИВОСТІ РЕГІОНАЛІЗАЦІЇ В ІТАЛІЇ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ	36
Вікторія Величко	38
РЕГІОНАЛІЗМ ІСПАНІЇ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ.....	38
Оксана Бараник	40
МЕДІАРЕСУРСИ УКРАЇНИ У ПРОЦЕСІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ.....	40
Ілона Збаражська	42
КОМУНІКАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ У ПРОЦЕСІ РОЗШИРЕННЯ.....	42
Костянтин Кожин	44
УПЛИВ ФАКТОРА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ НА ПРОГНОЗ ЧИСЕЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ	44
Олексій Волинцев.....	46
ГУМАНІТАРНА ДОПОМОГА ЄС УКРАЇНІ ПІСЛЯ ПОЧАТКУ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ	46
Максим Шикуча	48
ЄС ЯК ОСНОВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНИЙ ПАРТНЕР УКРАЇНИ	48
Маргарита Калінчик, Вікторія Панас	51
АДАПТАЦІЯ КОМУНІКАЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ НУО В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ВІЙНИ: УКРАЇНСЬКИЙ ТА ІСПАНСЬКИЙ ДОСВІД.....	51
Секція 2. ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ: ВИКЛИКИ, ДОСВІД, ПЕРСПЕКТИВИ.....	54
Роман Федонюк.....	54
УПРАВЛІННЯ КОСМІЧНИМ РУХОМ ЯК АСПЕКТ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ У КОСМІЧНІЙ СФЕРІ	54
Ольга Матейчук	57
РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ	57
Ольга Голубська	59

<https://mfa.gov.ua>

4. House of Europe. (2023). *Cultural and Educational Opportunities for Ukrainians*. <https://houseofeurope.org.ua>

5. Council of Europe. (2021). *Language Policy and Promotion of Multilingualism*. <https://www.coe.int>

6. Moga, T. (2020). *The Soft Power of Culture: Cultural Diplomacy and the European Union*. *Journal of Contemporary European Studies*, 28(1), 83–97.

7. Shevchuk, V. (2023). *Ukraine's Cultural Diplomacy in the EU Context*. *Ukrainian Journal of International Studies*, 11(2), 45–58.

Сергій Федонюк

КОЛАБОРАТИВНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК ЧИННИК ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОЇ СТІЙКОСТІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Федонюк Сергій, кандидат географічних наук, доцент кафедри міжнародних комунікацій та політичного аналізу. Волинський національний університет імені Лесі Українки

Останнє десятиліття розвитку українсько-європейських відносин відбувалося в умовах глибокої трансформації міжнародного середовища, що дедалі частіше описується через модель VUCA — *Volatility, Uncertainty, Complexity, Ambiguity*. У перекладі — це мінливість, невизначеність, складність і неоднозначність, що виступають чотирма типами ризику в сучасних політичних системах.

Процес європейської інтеграції України у 2013–2024 роках відбувався в умовах, що, власне й окреслюються акронімом VUCA. Водночас упродовж цього періоду сформувалась унікальна модель колаборативної комунікації, яка стала стабілізуючим чинником у системі взаємодії громадянського суспільства, держави та міжнародних інституцій.

У межах нашого дослідження здійснено операціоналізацію кожного з компонентів VUCA як вимірюваних характеристик комунікаційного середовища:

–*мінливість* (V): частота й інтенсивність подієвих коливань (зламів, рішень, заяв);

–*невизначеність* (U): нестабільність прогнозів і брак достовірних сценаріїв розвитку;

–*складність* (C): багаторівнева взаємодія численних акторів у безструктурному середовищі;

–*неоднозначність* (A): конкуренція фреймів і неможливість дійти спільної інтерпретації.

У фокусі цієї доповіді — процес європейської інтеграції України, розглянутий не лише як зовнішньополітичний курс, а як комунікаційний феномен, що формується в середовищі VUCA.

У межах дослідження застосовано показники:

–Pi (потенціал комунікаційного вузла),

–Collaboration Density (CD) — інтенсивність колаборації,

–Response Latency (RL) — час від події до узгодженої реакції,

–Ambiguity-score (A) — частка суперечливих фреймів.

Аналіз цих метрик у 2013–2024 рр. засвідчив, що наявність активної мережі колаборації корелює з успішною стабілізацією наративів, зменшенням амбівалентності у медіаполі та зростанням підтримки членства в ЄС.

Проаналізовано ключові етапи євроінтеграційного процесу — від зриву підписання Угоди

про асоціацію (2013), Революції Гідності (2014), надання Україні статусу кандидата (2022) до переговорного прориву (2023). На кожному з цих етапів рівень політичної невизначеності, складності акторних взаємодій і комунікаційної турбулентності досягав критичних значень.

Однак упродовж цих криз спостерігаємо не лише реакцію державних органів, а й високий рівень горизонтальної колаборативної взаємодії:

- кампанії цифрової мобілізації (#DiiaEU, петиції до ЄС);

- експертно-громадські мережі (Reanimation Package of Reforms, UkraineWorld, Wiki-ініціативи);

- фактчек-платформи протидії дезінформації (StopFake, EUvsDisinfo, OSINT-сегменти).

Ці структури забезпечували високу щільність комунікації, скорочували час реакції на зовнішні виклики та знижували рівень неоднозначності в публічному просторі.

Моніторинг дискурсивної динаміки, здійснений на матеріалі понад десяти інформаційних кампаній (2013, 2014, 2016, 2022, 2023), засвідчив, що саме відкриті мережеві платформи — Reanimation Package of Reforms, Wiki-спільнота, фактчек-ініціативи типу StopFake, OSINT-проекти — ефективно протидіяли сплескам дезінформації та знижували рівень неоднозначності щодо європейського курсу України.

Зокрема, у перші дні після подання заявки на членство в ЄС (лютий 2022 р.) та перед наданням статусу кандидата (червень 2022 р.) фіксувалося рекордне зростання Collaboration Density (CD) в інформаційних каналах, а Ambiguity-score в ключових фреймах (економіка, безпека, реформи) суттєво знижувався. Такі параметри свідчать про високий рівень когерентності мережевої комунікації навіть в умовах військової агресії.

У 2023–2024 роках виявилася ще одна тенденція: синергія між інституційним рівнем (МЗС, ВРУ, Єврокомісія) та горизонтальними ініціативами. Це проявлялося у швидкому реагуванні на дезінформаційні вкиди щодо «перевантаження ЄС Україною», які завдяки інтегрованій комунікаційній системі були нейтралізовані протягом 24–48 годин.

Таким чином, інтеграція в ЄС — це не лише політична чи юридична траєкторія, а й комунікаційний виклик, який потребує стійких механізмів стратегічної комунікації, прозорості, залучення громадських і експертних мереж.

На основі проведеного дослідження можна стверджувати, що:

1. Наявність високоструктурованих колаборативних мереж є значущою умовою для ефективної легітимації євроінтеграційного курсу.

2. Зниження рівня Ambiguity в публічному дискурсі прямо корелює з рівнем суспільної підтримки інтеграційних рішень.

3. Горизонтальна комунікація дедалі частіше відіграє роль не лише інструменту мобілізації, а й фактичного каналу передавання стратегічної інформації до партнерів ЄС.

Євроінтеграція України — це кейс, що ілюструє, як мережева демократія, інформаційна відповідальність і цифрова комунікація можуть стати джерелом стійкості в глобально нестабільному середовищі.

Вікторія Панас

УКРАЇНА – ЄС: ПЕРСПЕКТИВИ БЕЗПЕКОВОГО ПАРТНЕРСТВА У СВІТЛІ ВІЙНИ

Панас Вікторія, старший викладач кафедри міжнародних комунікацій та політичного аналізу Волинського національного університету імені Лесі Українки

Повномасштабна агресія російської федерації проти України змінила не лише регіональну безпекову архітектуру, а й геополітичну логіку самої Європи. У цих нових реаліях

Європейський Союз вперше в історії постає не лише як економічна, а й як безпекова сила, здатна брати на себе відповідальність за стабільність у власному регіоні. Україна, зі свого боку, з об'єкта зовнішньої політики перетворюється на суб'єкта безпекової політики Європи.

Війна створила унікальне вікно можливостей для формування глибокого безпекового партнерства між Україною та ЄС, яке раніше існувало лише в декларативній площині.

До 2022 року співпраця України з Європейським Союзом у безпековій сфері була обмежена участю в цивільних місіях, спільними навчаннями та координацією в рамках CSDP (Спільна політика безпеки та оборони ЄС).

Повномасштабне вторгнення РФ створило нові виклики, тому Рада ЄС в жовтні 2022 року започаткувала Місію ЄС з військової допомоги Україні (EUMAM Ukraine). Її мета полягає у забезпеченні підготовки військовослужбовців ЗСУ, а також координації діяльності держав-членів ЄС з цього питання [1].

У листопаді 2024 року Європейська рада продовжила мандат місії EUMAM Ukraine ще на два роки – до листопада 2026 року, виділивши майже 409 мільйонів євро на її фінансування [3].

У 2022-2024 роках ЄС уперше в історії профінансував передачу летального озброєння третій країні, що зазнала збройної агресії, – Україні. Це рішення було реалізоване через Європейський фонд миру (ЄФМ), з якого виділено понад 5 мільярдів євро на закупівлю, транспортування, технічне обслуговування та ремонт військового обладнання [2].

Передача боєприпасів, бронетехніки, систем ППО та платформ для запуску зброї стала не лише актом солідарності, а й історичним поворотом у рамках Спільної політики безпеки і оборони (СПБО) ЄС. Цей крок має характер прецеденту, оскільки ЄС традиційно уникав прямого фінансування озброєнь у конфліктах. Випадок з Україною продемонстрував гнучкість європейських механізмів безпеки в умовах великої війни.

Україна у 2023 році отримала статус країни-кандидата на вступ до ЄС, що заклало правові й політичні основи для розширення партнерства не лише в економічній, а й у безпековій сфері.

Європейський Союз визнав, що стабільність України є критично важливою для безпеки всього континенту. Звідси випливає розширення діалогу у таких сферах:

- участь України в Європейському оборонному агентстві (EDA).

Партнерські відносини між Україною та Європейським Союзом ґрунтуються на спільному баченні стабільної, безпечної та стійкої Європи. Вони базуються на правових засадах, закріплених у дво- та багатосторонніх документах, зокрема Угоді про асоціацію, Східному партнерстві та низці угод з військово-політичного співробітництва. Участь України у Спільній політиці безпеки та оборони ЄС розпочалася ще до підписання Угоди про асоціацію, що підкреслює її послідовну зацікавленість у миротворчих і стабілізаційних ініціативах ЄС. Успішне залучення до цивільних і військових місій, участь в ініціативах Європейського оборонного агентства та приєднання до бойових тактичних груп свідчать про практичну значущість такого співробітництва. Підписання Угоди про асоціацію ще більше поглибило співпрацю в галузі безпеки й оборони.

- Взаємодія з PESCO (постійне структуроване співробітництво).

Україна ще до початку повномасштабної війни активно виявляла зацікавленість у долученні до проєктів і ініціатив Постійного структурованого співробітництва (PESCO), однак на той момент не отримала підтримки з боку держав-учасниць. Сьогодні ж, з огляду на набутий практичний досвід ведення бойових дій та ефективне використання західного озброєння, Україна може виступити цінним ресурсом для реалізації проєктів PESCO. Її залучення здатне посилити спроможності спільних військових сил у межах кризового реагування та підвищити оперативну ефективність оборонних структур ЄС.

- Спільна робота в межах Місій ЄС з тренування українських військових (EUMAM Ukraine).

Український досвід ведення сучасної війни – унікальний ресурс для реформування системи безпеки ЄС. Українські військові можуть стати інструкторами для європейських контингентів у зонах конфліктів. На території України здійснюються дві цивільні місії у рамках

СПБО ЄС, зокрема EUBAM, що зосереджується на прикордонній допомозі, та EUAM, що має за мету реформування сектору цивільної безпеки в Україні. Перша військова місія на території ЄС, EUBAM спрямована на підтримку військового потенціалу України для захисту територіальної цілісності в умовах повномасштабної російської агресії.

- Розширення кіберспівпраці та протидії гібридним загрозам.

Україна, як країна з значним досвідом у боротьбі з гібридними загрозами, стала державою-учасницею Центру НАТО з питань співробітництва в галузі кіберзахисту у березні 2022 року [4]. Потенційним внеском нашої держави в розвиток цієї галузі в рамках СПБО може стати відкриття в Україні регіонального відділення Європейського центру з протидії гібридним загрозам, а також впровадження пілотного проекту оцінки ризиків гібридних загроз саме в Україні [5].

В умовах продовження війни безпекове партнерство між Україною та ЄС має потенціал до інституціоналізації за кількома векторами.

1. Створення сталої платформи безпекового діалогу. Необхідне формалізоване партнерство, подібне до формату Європейської оборонної спільноти, яке дозволить Україні брати участь у стратегічному плануванні безпекової політики ЄС.

2. Спільні оборонні ініціативи. Залучення українських підприємств до ланцюгів виробництва європейської оборонної промисловості, зокрема у сфері безпілотних технологій, кіберзахисту, електроніки.

3. Механізми взаємної допомоги. Розробка механізму, аналогічного ст. 42.7 Договору про ЄС, який дозволить надавати Україні колективну підтримку у випадку нової ескалації.

Російсько-українська війна стала каталізатором безпрецедентного зближення між Україною та ЄС у сфері безпеки. Партнерство виходить за рамки класичної допомоги та переходить до етапу інтеграційної взаємодії. Визначальним фактором цього процесу є готовність ЄС адаптувати власну безпекову політику до нових реалій, визнаючи Україну не лише як бенефіціара, а як активного гаранта європейської безпеки. У майбутньому ця співпраця може трансформуватися у нову архітектуру спільної безпеки, в якій Україна посідає ключову позицію.

Список використаних джерел

1. Військова допоміжна місія ЄС з підтримки України (EUBAM UKRAINE). URL: <https://eu4ukraine.eu/what-we-do-ua/facts-and-figures-ua/european-union-assistance-mission-ukraine-ua.html>
2. ЄС виділив 5 млрд євро на військову підтримку України. URL: <https://militaryni.com/uk/news/yes-vydilyv-5-mlrd-yevro-na-vijskovu-pidtrymku-ukrayiny/>
3. Понад 20 тисяч українських військових пройшли підготовку у межах місії EUBAM Ukraine. URL: <https://militaryni.com/uk/news/ponad-20-tysyach-ukrayinskyh-vijskovyh-projshly-pidgotovku-u-mezhah-misiyi-eubam-ukraine/>
4. Enlargement Policy. Ukraine. European Council. March 23, 2024. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/enlargement/ukraine/>
5. Vitalii Martyniuk. Ukraine Is Becoming an Integral Element of the Eastern European Security Belt, From Hybrid Threats to Cooperation In the Security Sphere. The Ukrainian Center for Independent Political Research. Research Update, No. 15(757). URL: http://ucipr.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=762:ukraineis-becoming-an-integral-element-of-the-eastern-european-security-belt-from-hybridthreats-to-cooperation-in-the-security-sphere&catid=8&lang=en&Itemid=169